

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Inimene ja õigus valikkursus

Katre Luhamaa, PhD

Ainekava ja õppeprotsessi kirjelduse koostajad

- Katre Luhamaa
 - Ave Hussar
 - Kalle Lõuna
 - Mare Räis
 - Piret Tänav
-
- Valmimisaeg 2016. aasta algus

Eesmärgid

- Sotsiaalainete valdkonda kuuluv aine, mis pakub „õigusliku mõtlemise tööriistakasti“.
- Sobiv järgmiste eesmärkide saavutamiseks:
 - suutlikkust mõista ühiskondlike muutuste põhjuseid ja tagajärgi;
 - luua tulevikutsenaariume ja -visioone mingis ühiskondlikult või isiklikult olulises valdkonnas;
 - tunda ja austada inimõigusi ja demokraatiat, olla teadlik kodanikuõigustest ja kodaniku vastutusest, käituda nende teadmistega kooskõlas;
 - ära tunda ja väärtustada kultuurilist eripära ning järgida üldtunnustatud käitumisreegleid ja ühiskondlikke väärtusi;
 - huvituda oma rahva, kogukonna ja maailma arengust, kujundada oma arvamus ning olla aktiivne ja vastutustundlik kodanik.

Õppe- ja kasvatusesmärgid

Õpilane

- omandab esmase õiguslase kirjaoskuse, sh oskuse ära tunda õiguslikke probleeme elulistes olukordades, määratleda nende olemus ning valida sobiv õiguskaitsevahend;
- kujundab oma õiglus- ja õigustunnetust, väärtuspädevust, sallivust ja austust teiste inimeste ning erinevate tõekspidamiste vastu, järgib üldtunnustatud käitumisreegleid ning on seaduskuulekas;
- kujundab teadlikkust õigusküsimustes, arendab tahet ja võimet osaleda avalikes diskussioonides.

Õpitulemused

Kursuse lõpus õppija

- tunneb ja väärtustab euroopaliku õigusruumi põhimõtteid ja oskab valida seaduskuuleka käitumisviisi;
- tunneb elulistes situatsioonides ära õigusliku probleemi, tõlgendab õigustekste, valib sobiva õiguskaitsevahendi ja -viisi ning koostab argumenteeritud lahenduskäigu probleemile;
- kasutab eesmärgipäraselt digitaalseid õigusteabe keskkondi ja -registreid;
- põhjendab oma käitumise valikuid õiguslike argumentidega;
- hindab oma karjäärivaliku võimalusi õiguselukutsete vallas.

Õppesisu

- Lisaks esimesele n.ö kohustuslikule moodulile valib õpetaja koostöös õpilastega õppesisu hulgast
- **kuni kaks** süvendatult õpitavat moodulit.
- Moodulid:
 1. Eesti euroopaliku õigusruumi osana
 2. Isikutevahelised varalised suhted
 3. Isiklikud ja perekondlikud õigussuhted
 4. Töö- ja majanduselu
 5. Mina ja kogukond

1. moodul: Eesti euroopaliku õigusruumi osana

- Õigusriigi põhimõtted ja põhiõigused
- Õiguse allikad
- Euroopaliku õigusruumi kujunemine Eestis
- Euroopa Liidu õiguse mõju Eesti õigusruumile
- Inimõigused ja nende kaitse Euroopas
- Õiguse rakendamine
- Kohtumenetluse üldpõhimõtted

Mooduli eesmärgid

Mooduliga taotletakse, et õpilane

- mõistab õigusaktide hierarhilist suhet ning oskab hinnata, millist õigusakti normide vastuolu korral tuleb rakendada;
- selgitab kontekstis õigussüsteemi alusväärtusi ning analüüsib nende mõju õigusreeglite sisule;
- leiab õigusliku küsimuse käsitlemiseks asjakohaseid õigusakte ja kohtupraktikat;
- valib vaidluse lahendamiseks kohase õiguskaitsevahendi ja menetluse.

2. moodul: Isikutevahelised varalised suhted

- Tsiviilõiguse põhimõisted
- Leping õiguste ja kohustuste alusena
- Tarbija õigused Euroopa Liidus
- Laenamine ja tagatised
- Eluasemega seotud õigused ja kohustused
- Tsiviilõiguslike vaidluste lahendamine

Mooduli eesmärgid

Mooduliga taotletakse, et õpilane

- kasutab sobivas kontekstis tsiviilõiguse põhimõisteid ja põhimõtteid;
- oskab koostada lihtsamaid lepinguid ja reageerida tüüpilistele õiguslikele probleemidele lepingulistes suhetes;
- teab tarbijakaitse üldisi eesmäärke ja põhimõtteid Euroopa Liidus;
- oskab kaardistada finantsteenuste ja eluasemega seotud tüüpilised õiguslikud riskid ja neid oma valikutes arvestada.

3. moodul: Isiklikud ja perekondlikud õigussuhted

- Isiklikud õigused
- Õigused autorina. Õigused teiste isikute teose kasutajana
- Lapse ja vanema õigussuhe
- Õigused ja kohustused kooselus ja abielus
- Õigus pärida ja pärandada

Mooduli eesmärgid

Mooduliga taotletakse, et õpilane

- valib asjakohased õiguskaitse vahendid isiklike õiguste kaitsmisel;
- kasutab enda ja kaitseb teiste autorite õigusi;
- tunneb lapse ja vanemate õigusi ja kohustusi perekondlikes suhetes;
- tunneb kooselust ja abieluõigusest tulenevaid õigusi ja kohustusi;
- oskab tegutseda pärandi saajana.

4. moodul: Töö- ja majanduselu

- Töötamine töölepingu alusel
- Teenuste osutamine töövõtu- ja käsunduslepingu alusel
- Avalik teenistus
- Töötus
- Kandideerimine ja värbamine
- Ettevõtlus
- Mittetulundussektor
- Õiguselukutsed

Mooduli eesmärgid

Mooduliga taotletakse, et õpilane

- tunneb ja teab oma õigusi ja kohustusi tööturul;
- eristab töö-, käsundus- ja töövõtulepinguid ning oskab koostada lepingu projekti;
- teab oma õigusi ja kohustusi, tegutsedes ettevõtjana või juhtides äriühingut;
- tunneb õiguselukutseid ja neile kehtestatud nõudeid.

5. moodul: Mina ja kogukond

- Kultuuriline, rahvuslik, hariduslik ja religioosne enesemääratlusõigus kogukonnas
- Vabaühendustes ja kodanikualgatustes osalemine
- Avalik võim ja kogukonnaliikmed
- Karistused ja karistusõigus
- Küberruum ja virtuaalkogukonnad

Mooduli eesmärgid

Mooduliga taotletakse, et õpilane

- kasutab kogukonna arengusse panustamisel sobivat õiguslikku vormi;
- teab oma õigusi ja kohustusi kogukonnas ning oskab leida oma huvide kaitsmiseks sobiva institutsiooni ja õiguskaitsevahendi;
- oskab kasutada eetilisi ja õiguspäraseid vahendeid küberruumis ja virtuaalkogukondades;
- teab oma õigusi suhetes avaliku võimuga ja oskab valida oma õiguste kaitseks sobiva õiguskaitsevahendi;
- teab, millised on karistatavad teod ning tunneb kriminaalmenetluse osapoolte õigusi ja kohustusi.

Õppeprotsessi kirjeldus

- Üldised metoodilised soovitused
 - Tähelepanu praktilistele tegevustele sh kaasusõppele
- Teemad
 - Moodulites 2–5 võivad teemad osaliselt kattuda
- Soovituslik õpisisu
 - Ennekõike temaatilised märksõnad
- Protsess, meetod ja võimalikud allikad
 - Tegelemine ajakohaste õigusküsimustega
 - Küsimused arutluseks
 - Andmebaasid ja võimalikud kohtuasjad

Peamised kasutatavad andmebaasid

- www.riigiteataja.ee
- www.riigikohus.ee
- www.eesti.ee
- www.politsei.ee
- www.sotsiaalkindlustusamet.ee
- <https://advokatuur.ee/>
- www.ngo.ee jne

Täna tähelepanu eest!